Vierde Jaer. | Nr 4. | Zaterdag, 24 January 1857.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz, moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven, genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 24 JANUARY.

Verslag van M. Malou over de liefdadigheid.

Dit verslag is zoo wel samengesteld, dat het ons zeer spyt dit aen onze lezers ter oorzaek zyner uitgestrektheid in zyne geheele niet te kunnen mededeelen. Evenwel, om deszelfs belangrykheid, zullen wy, in verscheidene artikels, den grond daervan doen kennen.

Laet ons dan deze mael ons bezig houden met het ontleden van de hoofdgedachte van de meerderheid der midden-sektie. Zoo men weet, 't is gemeenlyk het stelsel der midden-sektie 't welk het doordraegt in de beraming der wet.

Haer oogwit komt uit :

1° Op het in standhouden en het versterken der gestichten van openbare weldadigheid ;

2° Op het vermyden van aen bezondere liefdadigheids-gestichten het eigen bestaen (*personnification civile*) te vergunnen ;

3° Op het bemagtigen van bezondere fondatien met bezonder bestier ;

4° Op het vaststellen van goede verzekeringen voor de openbare en de bezondere liefdadigheid tot het bestier en de bewaring der goederen.

Hieruit blykt dat de midden sektie eene wet wil die vruchtbaer zy in goede uitslagen, beantwoordende aen den eisch van het grootste getal van Belgie's inwooners. Met eene wet te maken die langs verscheidene kanten te wenschen het, zou daer uit volgen dat men langs omwegen zyn doel zou zoeken te bereiken, terwyl men aen de waerborgen die de wet geven moet, zich onttrekken zou.

De midden sektie bedeelt dus ruimschoots de vryheid der liefdadigheid. Zy erkent slechts twee gevallen in dewelke zy zou behooren beperkt te worden. Het eerste geval is, als de vryheid aen eenen derden zou schadelyk vallen ; by voorbeeld, als iemand zyne liefdadige giften aen arme familien zou ontrekken. Het tweede geval heeft plaets als de samenleving, in 't algemeen, ten gevolge van de vryheid der liefdadigheid, lyden zou.

Om dit laetste onheil te voorkomen, oppert de midden-sektie de vraeg of het noodzakelyk is dat al de giften onder het beleid van de hospicen en de bureelen van weldadigheid komen, zonder dat de gever andere bestiers zyner goederen of uitdeelers van zyne inkomsten moge aenstellen.

Het aennemen van dit stelsel, 't welk datgene is van M. de Haussy, zou zware gevolgen en lasten met zich slepen.

De midden sektie doet daervan de opsomming.

1° Indien al de giften in handen van de openbare weldadigheids gestichten vallen moeten, zoo zullen zy ook den algemeen last van den armen op zich moeten nemen ;

2° Tegenwoordig werken de byzondere en de ambtelyke liefdadigheid aen de verzachting der noodwendigheden van den armen. Hare samengevoegde poogingen zyn ontoereikend ; wat zal het zyn, in de veronderstelling dat de openbare weldadigheid alleen bemagtigd worde om de giften te aenveerden, terwyl men voorzien mag dat hare middelen in evenredigheid niet zullen aengroeijen ?

3° Dit stelsel strydende met de overoude zeden en gebruiken des lands, zal de algemeene gevoelens sterk tegensteken en de belangen van den arme benadeelen.

4° Met al de giften naer de openbare weldadigheids-gestichten uitsluitelyk te doen vloeijen, zoo geeft men de weldadigheid een wereldsch kleur en de christelyke liefde wordt buiten gesteken. Nogtans is zulks in Belgie nooit gezien geweest ; de godsdienst en de liefdadigheid hebben elkander altoos de band geleend.

Hieruit leidt de midden-sektie af dat de byzondere en de openbare weldadigheid dienen t'samen gepaerd te gaen ; de vrye liefdadigheid moet als de volzetting en de onmisbare steun zyn van de openbare weldadigheid.

Al wie onpartydig spreken wil, moet bekennen dat het stelsel der midden-sektie de vryheid, de gevers en den armen moet vergenoegen, terwyl het tegenstrydig stelsel de vryheid belemmert, de gevers zal tegenhouden, en den armen benadeelen.

Regthanken van enkele politie.

In eenen omzendbrief aen de regterlyke overheden, herinnert de heer Minister van Justitie den ciculair van 15 augustus 1849, waeruit volgt :

« Dat de gemeenteraedsleden in geen geval, by den tegenwoordige staet der wetgeving, den burgemeester of schepenen mogen vervangen, gelast met de functiën te vervullen van openbaer ministerie by de regtbanken van enkele politie. »

Vlaemsche Kommissie.

De vlaemsche commissie heeft zich, in hare zitting van 11 dezer maend, bezig gehouden met de regterlyke zaken.

Getrouw blyvende aen haer vroeger stelsel, heeft zy besloten, dat de regtbanken van allen aerd vry zouden blyven, in hunne huishoudelyke zaken, die tael te gebruiken welke zy goedvonden ; — doch dat voor civiele zaken, diegene welke de zaek inspant, bepalen zal welke tael er in zyne zaek moet gebruikt worden.

Indien dus de Wael in zyn eerste exploit fransch gebruikt, zal zyne zaek ook in het fransch behandeld worden ; terwyl de Vlaming, door vlaemsch te bezigen, zyne zaek ook in het vlaemsch zal zien behandelen.

Aengezien dit slechts toepasselyk is volgens vroeger besluit der commissie, op de vlaemsche gewesten, ontstaet er uit, dat de Wael meer regt heeft by den Vlaming, dan de Vlaming by den Wael.

Doch het schynt dat de commissie zeker zyn wil, dat men haer nooit van aenmatiging kunne beschuldigen ; zy wil vermyden, zooveel als mogelyk is, dat het gouvernement door eene weigering antwoorde.

Voor krimineele en korrektionneele zaken gaet zy in denzelfden zin te werk : — de behandeling zal geschieden in die spraek, welke de beschuldigde gebruikt by zyne eerste ondervraging.

De dagveerdigingen, gedaen aen persoonen die niet bekend zyn, zullen in het vlaemsch of in de twee talen worden gedaen ; wanneer er verscheidene beschuldigden van verschillige talen zyn, zal het vlaemsch worden gebruikt — als zynde het ten minste redelyk, dat de Vlaming geen vreemdeling zy in zyn eigen land !

—

De brusselsche korrespondent der *Amsterdamsche Courant* schryft het volgende :

« Ofschoon reeds lang benoemd, hoort men weinig spreken van de verrigtingen der kommissie, die ingesteld is om aen de vlaemsche bevolking, regt te doen wedervaren. Tot dus verre heeft zy zich uitsluitend bepaeld tot het vragen van inlichtingen aen de regering, doch aen deze nog geen verslag ingediend.

» Een der voorstellen, waermeê de kommissie zich verce-

EENE SAMENZWEERING.

(*Vervolg*)

... Het stoffelyk overschot der weduwe Van der Noot werd welhaest in den grafkelder van dit oud geslacht gezonken. Konings gelaste zich met die bezwaerlyke taek, want niet een van de bloedverwanten der overledene was daer om over hare begravenis zorg te nemen. De kist, welke het lyk van Margareta vervattede, trok uit het huis zonder pracht en zonder gerucht ; geen schitterende stoet, geen vertooning dier hoogmoedige eereteekenen, niets dan een gryzaerd, laetste vriend der overledene, niets dan eene ry oude dienaers, die allen hunne meesteres beweenden, gelyk kinderen hunne moeder beweenen.

De zerk van het graf sloot zich weder toe op mevrouw Van der Noot. Het oude en prachtig huis hernam het zwygende uitzigt dat het, sinds het ballingschap der twee broeders en de dood van hunnen vader, had behouden. Nietsscheen er veranderd, alleenlyk had de tyd zyn onbermhertiglyk paslood laten vallen op een luisterryk geslacht, dat in de tranen en in de vervolgingen versleurd was geworden.

Nogtans bromden de laetste woorden van Pieter van Rysoire nog in het hoofd van Balthazar Konings ; nu dat zyne droefheid een weinig gestilt was, sidderde hy nog ondanks hem by het herinneren dier geheimzinnige woorden ; hy trachte er de dragt van te vatten, want de katholyken en de hertog van Alva waren in eene en zelfde dreiging bevat geweest ; het scheen hem reeds de twee broeders overal het vuer des opstands te zien ontsteken, en on leeren de hertog van Alva en de katholyken, troon en kerk, in denzelfden afgrond te zien nederstorten.

Sinds het geheim van Pieter en Karel hem bekend was, hield hy ze slechts voor vyanden van zynen godsdienst en in zyne blinde vooringenomenheid, verloor de gestrengheid des hertogs van Alva van hare onregtveerdigheid en van hare wreedheid. En nogtans had hy ze nog eens willen zien, willen spreken, om hen tot het katholyk geloof dat zy verlaten hadden weder te brengen, want ondanks hem en in weêrwil van zynen aenhangs-haet, beminde hy ze nog, de arme gryzaerd !

Misschien beminde Konings hen nog meer uit hoofde dezer edele familie, die hy sedert zooveel jaren lief had, en welker toegenegenheden de zyne waren geworden. Maer na het vertrek der heeren van Rysoire en van Calloo, waer hen wedervinden ? Wat doen om hun spoor op te zoeken ? Elken dag stond hy op met de hoop dat hy ze welligt zou ontmoeten ; hy doorliep de stad, de voorgeborgten, de meest bezochte en de eenzaemste plaetsen, en des avonds kwam hy altyd terug, zonder dat zyne zoekingen den minsten uitslag te weeg bragten.

In tusschentyd was het huis Van der Noot verbeurd verklaerd en aengeslagen geweest ; Balthazar moest, op zyne beurt, die wooning verlaten waer hy onder de livrei van goede en toegevende meesters oud geworden was. Konings vertrok, de oogen vol tranen en het hert vol zuchten, latende een spyt voor elke kamer, voor elk meubel van het huis dat hy verliet, want het waren zooveel oude vrienden, van wie hy scheiden moest.

Maer elken dag, met val avond, wiste hy niet in de omstreken van het huis te wandelen : een heimelyk voorgevoel zegde hem dat eene eerbiedige nagedachtenis weêligt de twee broeders in dat oord zou wederbrengen. Zyne hoop werd niet verydeld. Op eenen avond, dat hy gansch diepzinnig den donkeren gevel van het huis voorby trok, ontwaerde hy eenen man, onbevoegd en met de arme op de borst gekruist tegen over de groote ingang-poort staen. Zyne oogen waren gevestigd op eenen verminkten wapenschild, welke het boogje van 't poortael bekroonde ; aen het vuer dat in zyne oogen vonkelde, kon men ligt begrypen dat op het zigt van dit vernield blazoen, eene bevige gramschap zich in 't hert van dien man had opgedaen. — Konings beschouwde hem eenige oogenblikken en dacht de hooge gestalte van Pieter de Rysoire te herkennen ; de doffe verwenschingen welke die laetste mompelde, bevestigden hem nog meer in zyn denkbeeld ; reeds ging hy hem naderen, gansch verheugd van hem zoo zeer op het onverhoeds te hebben wedergevonden, toen de onbekende, by het hooren der stappen van eenen man, eensklaps uit zyne droeve bedenkingen schietende, als een weerligt wegsnelde en een straetje inliep dat in de kronkelingen der hooge straet uitkwam.

Konings besloot den vreemdeling op te volgen, schoon hy met verbaeste schreden aenstapte. Na verscheidene straten te hebben doorgetrokken, kwamen zy op eene eenzame plaets, digt aen de buitenvesten. Balthazar zag den vreemdeling in een verlaten en in puinen vallende huis binnentreden. Hopende dat hy er hem welhaest zou zien uitkomen, verborg de ouderling zich in den insprong van eenen muer, tegenover het afgezonderd huis.

Er verliepen eenige oogenblikken ; stemmen lieten zich hooren ; Konings toefde niet den vreemdeling weêr te zien, die deze mael vergezeld was.

— Zullen ze allen ter vergaderplaets komen ?

— Allen hebben beloofd ten acht ure in de groote steengroef van Woluwe, buiten de Leuvensche poort, te zullen zyn.

— Is er niets van die samenzweering aen den dag gekomen ?

— Niets.

Alzoo kwamen de twee mannen te spreken, welke Balthazar uit het huis zag komen. Deze woorden waren voor hem als eene lichtstraal, en hy twyfelde geen oogenblik meer of hy had voor hem de kinderen van Jacok Van der Noot.

— Eene samenzweering, dacht de gryzaerd. Een groot onheil bedreigt misschien de katholyken.. weêligt zinneloozen, gelyk zy zyn, ontwerpen zy den hertog van Alva te vermoorden. Oh ! 't is de hemel die my zendt om die verleide menschen eene laffe gruweldaed te sparen.